

До протоколу № 205
від 08 та 22 квітня 2026 року

Р І Ш Е Н Н Я

Про стан підготовки реформи старшої профільної школи: проблемні аспекти та шляхи їх врегулювання

У контексті реалізації реформи Нової української школи, завершальним етапом якої є впровадження старшої профільної школи з 1 вересня 2027 року, та відповідно до вимог Закону України «Про повну загальну середню освіту» щодо приведення засновниками установчих документів закладів освіти у відповідність до законодавства до зазначеної дати, постає необхідність оцінки стану готовності до впровадження цієї реформи, а також своєчасного прийняття управлінських рішень та належної підготовки на рівні територіальних громад.

Разом з тим, напередодні старту третього, ключового етапу реформи старшої профільної школи виникають системні виклики та ризики, що можуть суттєво ускладнити її впровадження та потребують особливої уваги під час розгляду на засіданні Комітету, зокрема:

- незавершеність формування мережі закладів освіти, у тому числі неврегульованість питань функціонування мережі закладів освіти у громадах, що постраждали внаслідок бойових дій;
- недостатнє забезпечення підвезення учнів і педагогічних працівників, зокрема невизначеність загальнодержавної потреби у шкільних автобусах та стан дорожньої інфраструктури;
- відсутність системних рішень щодо забезпечення можливої потреби у створенні та фінансуванні пансіонів (гуртожитків) для учнів;
- складність прогнозування учнівського контингенту з урахуванням демографічних змін, внутрішньої та зовнішньої міграції;
- недостатній рівень нормативно-правового забезпечення реформи, зокрема відсутність ключових підзаконних актів і механізмів фінансування.

З огляду на викладене, існує об'єктивна необхідність у формуванні узгодженої державної політики щодо комплексного врегулювання виявлених проблемних питань, а також вироблення узгоджених рішень для забезпечення своєчасного та ефективного впровадження реформи старшої профільної школи, недопущення зниження доступності та якості повної загальної середньої освіти

та забезпечення рівних можливостей для здобувачів освіти незалежно від місця проживання.

Враховуючи вищезазначене, Комітет Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій (далі – Комітет) відповідно до статті 14 Закону України «Про комітети Верховної Ради України» щодо контрольних функцій комітетів, аналізу практики застосування законодавчих актів у діяльності державних органів, їх посадових осіб з питань, віднесених до предметів відання комітетів, 08 квітня та 22 квітня 2026 року на своєму засіданні розглянув питання щодо стану підготовки реформи старшої профільної школи: проблемні аспекти та шляхи їх врегулювання.

У порядку здійснення контрольних функцій Комітет звернувся до Міністерства освіти і науки України (далі – МОН України) як центрального органу виконавчої влади, який забезпечує формування та реалізацію державної політики у сферах освіти і науки, з проханням представити бачення та напрацювання Міністерства освіти і науки України щодо стану підготовки реформи старшої профільної школи (лист Комітету від 27.03.2026 № 04-24/17-2026/65875).

Крім того, до Комітету звернулася **Всеукраїнська асоціація органів місцевого самоврядування «Асоціація міст України»** (далі – Асоціація міст України) (лист від 30.03.2026 № 5-204/26).

У своєму зверненні Асоціація міст України зазначила, що громади потребують системної державної політики та належного фінансового забезпечення реалізації реформи Нова українська школа, зокрема у вирішенні таких питань:

- забезпечення підвезення учнів і педагогічних працівників: орієнтовна потреба у нових шкільних автобусах становить не менше 3000 одиниць; водночас додаткова потреба в транспорті, зумовлена формуванням нової мережі закладів освіти, на державному рівні залишається не визначеною;

- відновлення та утримання дорожньої інфраструктури: наявність безпечних і якісних доріг є критичною для доступу до закладів освіти у багатьох громадах, які потребуватимуть підвозу до гімназій та ліцеїв;

- створення пансіонів (гуртожитків) для проживання учнів із громад, у яких відсутні старші класи та які розташовані на значній відстані, потребує чіткої державної політики та належного фінансового забезпечення. Водночас більшість потенційних об'єктів, придатних для облаштування пансіонів, уже використовується громадами для розміщення ВПО, а інші можливі об'єкти для розміщення учнів – зокрема гуртожитки закладів професійної освіти – не можуть бути приведені до належного стану органами місцевого самоврядування через неврегульованість питання передачі їхніх майнових комплексів із державної у комунальну власність міст-обласних центрів. З 2016 року передача таких закладів, відбулася лише в окремих випадках (зокрема у містах Київ, Дніпро, Житомир);

- встановлення додаткових гарантій збереження закладів освіти шляхом відтермінування формування мережі в громадах, які знаходяться на територіях

активних чи можливих бойових дій або в тих громадах, де приміщення таких закладів зруйновані внаслідок ворожих обстрілів;

- нормативно-правове забезпечення реформи НУШ: відсутні ключові підзаконні акти, зокрема: типове положення про академічний ліцей, порядок проведення конкурсів на посади керівників і педагогічних працівників, механізми фінансування ліцеїв, у яких навчатимуться учні з різних громад;

- врахування демографічних чинників малозаселених регіонів: щонайменше 129 територіальних громад не мають можливості формування профільних класів відповідно до встановлених критеріїв;

- врахування при формуванні мережі закладів освіти очікуваного повернення українських дітей з-за кордону після стабілізації безпекової ситуації, а також внутрішньої міграції населення, що унеможлиблює стабільне планування учнівського контингенту.

Міністерство освіти і науки України листом від 03.04.2026 № 1/6791-26 проінформувало про наступне.

Відповідно до Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року, схваленої розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 року № 988-р, з 2017 року в Україні триває системна реформа загальної середньої освіти, метою якої є побудова якісної, сучасної, конкурентоспроможної загальної середньої освіти.

Однією з ключових складових реформи є формування спроможної мережі закладів освіти та побудова нової освітньої інфраструктури, що забезпечить можливість учням з 1 вересня 2027 року здобувати трирічну профільну середню освіту у 10-12 класах.

Наразі в Україні триває процес формування мережі закладів освіти, які забезпечуватимуть здобуття повної загальної середньої освіти відповідно до вимог Закону України «Про повну загальну середню освіту».

Формування мережі здійснюється місцевими органами виконавчої влади і органами місцевого самоврядування у межах повноважень, з урахуванням вимог щодо забезпечення доступності освіти, створення академічних ліцеїв із достатньою кількістю учнів для забезпечення реального вибору різних профілів навчання (не менше трьох), а також з урахуванням демографічної ситуації та освітніх потреб учнів.

З метою моніторингу стану затвердження мережі Міністерство освіти і науки України щомісячно збирає актуальну інформацію від територіальних громад, з якою можна ознайомитися за посиланням: https://drive.google.com/drive/folders/17BV7d0-GZ2V9yAVJU2qq4cRCCHWy1WFB?usp=drive_link

За наявною інформацією, **станом на 31 березня 2026 року кількість академічних ліцеїв, визначених рішеннями громад, становить 2 065**. Водночас це на 30 ліцеїв менше порівняно з показниками, передбаченими плановими мережами на рівні областей. Відповідні дані наведено у таблицях 1 і 2, що додаються.

На основі наявних даних, приріст за категоріями у період з лютого по березень 2026 року становить:

- затверджено План трансформації мережі: кількість громад зросла на 120 одиниць (з 717 у лютому до 837 у березні);
- на стадії розробки чи затвердження: кількість громад зросла на 70 одиниць (з 382 у лютому до 452 у березні).

Доступність академічних ліцеїв.

Одним із ключових чинників забезпечення доступності профільної середньої освіти залишається організація підвезення учнів та педагогічних працівників.

Згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2024 року № 1518 здійснено розподіл обсягу субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на реалізацію публічного інвестиційного проєкту на безперешкодний доступ до якісної освіти - шкільні автобуси у 2025 році. Розподіл коштів здійснювався пропорційно до кількості учнів, які потребують підвезення, на основі інформації з АІКОМ.

МОН України як головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики у сферах, зокрема, освіти і науки, із урахуванням важливості забезпечення безперервності та якості освітнього процесу, у 2026 році передбачено у переліку бюджетних програм для реалізації публічних інвестиційних проєктів субвенцію з державного бюджету місцевим бюджетам на реалізацію публічного інвестиційного проєкту на безперешкодний доступ до якісної освіти – шкільні автобуси обсягом 2 млрд грн (далі – субвенція). Постановою Кабінету Міністрів України від 25 лютого 2026 року № 251 здійснено розподіл обсягу субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам.

За оперативною інформацією обласних та Київської міської державних адміністрацій, кількість здобувачів освіти, які потребують підвезення, становить **387 290 осіб**, з яких **94 % забезпечені підвезенням**. *Поточна потреба у шкільних автобусах на 2026 рік оцінюється у 1326 одиниць, що становить 18 % від наявного парку, який наразі налічує 7 480 автобусів.*

Всього у 2023-2025 роках виділено субвенції 3,6 млрд грн на придбання шкільних автобусів, з яких використано 3,5 млрд грн, що дало змогу закупити 1421 автобус, з них спеціально обладнаних 460 од.

Водночас слід зазначити, що забезпечення належної дорожньої інфраструктури належить до повноважень органів місцевого самоврядування та інших центральних органів виконавчої влади. МОН України щомісячно здійснює моніторинг охопленості здобувачів освіти підвезенням до закладів загальної середньої освіти і у зворотному напрямку. Узагальнені дані, надані громадами, наведено у додатку 3 до листа МОН України.

У контексті формування мережі академічних ліцеїв актуальним є питання організації проживання учнів. За інформацією, наданою областями, **загальна кількість наявних пансіонів (гуртожитків) становить 181, прогнозована потреба - 56**. Дані за громадами наведено у додатку 4 до листа МОН України.

Водночас слід зазначити, що Міністерство освіти і науки України у 2025 році подало пропозиції за цим напрямом для включення до переліку проєктів у межах Програми публічних інвестицій із потребою у близько 50 об'єктах, однак

цей проєкт не було пріоритезовано. Наразі пропозиції повторно подано на 2026 рік, а також триває опрацювання можливостей ініціювання окремої субвенції.

Нормативно-правове регулювання.

Сформовано базове нормативно-правове підґрунтя для впровадження реформи профільної середньої освіти.

Щодо змісту:

- постановою Кабінету Міністрів України від 25 липня 2024 року № 851 затверджено Державний стандарт профільної середньої освіти;
- постановою Кабінету Міністрів України від 26 серпня 2025 р. № 1058 передбачено проведення експериментального проєкту із впровадження профільної середньої освіти та затверджено порядок його реалізації;
- наказом МОН України від 11 березня 2026 року № 437 затверджено Перелік закладів загальної середньої освіти – учасників експериментального проєкту із впровадження профільної середньої освіти;
- наказом МОН України від 26 травня 2025 року № 765 (зі змінами) затверджено Типову освітню програму для 10-12 класів закладів загальної середньої освіти, які забезпечують здобуття профільної середньої освіти;
- надано гриф МОН 40 модельним навчальним програмам з навчальних предметів обов'язкових для вивчення, розроблено – 6; в роботі авторських колективів – 2. Окремо затверджено модельні навчальні програми з навчанням мовою корінних народів або національних меншин: 42; в розробці авторських колективів – 12. Модельні навчальні програми з навчальних предметів за вибором: грифовано – 50, на стадії грифування – 24.

Щодо забезпечення освітнього процесу ліцеїв:

- розроблено та подано на розгляд Кабінету Міністрів України проєкт постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до Положення про ліцей» (лист МОН України від 20.03.2026 № 1/5639-26).

Щодо професійного розвитку:

- постановою Кабінету Міністрів України від 5 листопада 2025 р. № 1439 передбачено проведення експериментального проєкту щодо закупівлі послуг з підвищення кваліфікації та супервізії педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти та порядок його реалізації.

В рамках експериментального проєкту передбачено фінансування підвищення кваліфікації педагогічних працівників пілотних закладів загальної середньої освіти за такими напрямками:

- підвищення кваліфікації керівників закладів освіти, що забезпечують здобуття профільної середньої освіти;
- реалізація державного стандарту профільної середньої освіти педагогічними працівниками, які викладають навчальні предмети та/або інтегровані курси (у тому числі вибіркові освітні компоненти) у профільній школі;
- кар'єрне консультування здобувачів освіти;
- інші напрями підвищення кваліфікації за вибором педагогічних працівників.

Станом на 2 квітня 2026 року 1469 педагогічних працівників пілотних ЗЗСО отримали віртуальні кошти в межах пілотування політики «гроші ходять за вчителем», реєстрація учасників триває.

Наразі на платформі доступна 81 програма підвищення кваліфікації за відповідними напрямками, наповнення переліку програм продовжується.

- наказом МОН України від 24.11.2025 № 1541 затверджено Концепцію професійної орієнтації та кар'єрного консультування у системі освіти України на 2025- 2030 роки та Плану заходів з реалізації Концепції професійної орієнтації та кар'єрного консультування у системі освіти України на 2025-2030;

- ініційовано включення до Національного класифікатора України ДК 003:2010 «Класифікатор професій» професії «Кар'єрний освітній радник» (лист МОН України від 16.03.2026 № 1/5149-26 до Міністерства економіки, довкілля та сільського господарства України);

- пунктом 7 Плану заходів з реалізації Концепції професійної орієнтації та кар'єрного консультування в системі освіти України на 2025-2030 роки передбачено до 2027 року внести зміни до Типових штатних нормативів закладів загальної середньої освіти, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 06 грудня 2010 року № 1205, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 22 грудня 2010 року за № 1308/18603, доповнивши посадою «кар'єрний освітній радник». На виконання пункту 4 плану розроблено проєкт професійного стандарту з професії «кар'єрний освітній радник»;

- розроблено та подано на розгляд Кабінету Міністрів України проєкт постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до Порядку реалізації експериментального проєкту щодо запровадження в закладах загальної середньої освіти освітніх програм, розроблених на основі типової освітньої програми для 10-12 класів закладів загальної середньої освіти, які забезпечують здобуття профільної середньої освіти за академічним спрямуванням» (від 26.08.2025 р. № 1058) (лист МОН України від 02.04.2026 № 1/6582-26).

Також триває робота щодо врегулювання питань, які стосуються:

- оновлення плану заходів із запровадження Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» (на 2026-2029 роки);

- особливостей реалізації пілоту старшої профільної школи протягом 2-го та 3-го років експерименту;

- отримання фінансування ЗЗСО, які не відповідатимуть вимогам закону після 1 вересня 2027 р.;

- перегляду типових штатних нормативів закладів загальної середньої освіти у відповідність до сучасної моделі функціонування закладів освіти;

- консультаційної підтримки закладів освіти стосовно дотримання ліцензійних вимог при трансформації закладів;

- використання технологій дистанційного навчання при здобутті загальної середньої освіти в очній та інших формах;

- конкурсу директорів;

- пансіонів (штатні розписи в тому числі).

Щодо пілотування:

У межах впровадження реформи профільної середньої освіти сформовано мережу з 150 пілотних закладів освіти, які репрезентують різні типи територій, демографічні умови та організаційні моделі функціонування академічних ліцеїв.

Пілот охоплює як міські, так і сільські громади: 100 закладів розташовані в міській місцевості (із наповнюваністю від 50 до 350 учнів на паралелі) та 50 - у сільській місцевості (від 40 до 140 учнів). Окремо враховано специфіку гірських територій - до пілоту включено 8 закладів у гірській місцевості (із наповнюваністю від 40 до 110 учнів), що дозволяє протестувати модель у складніших умовах доступності.

Важливим елементом є забезпечення доступу до освіти для учнів з різних територій. Зокрема, 13 закладів функціонують із пансіоном (від 60 до 114 учнів на паралелі), що дає змогу відпрацювати модель організації проживання учнів.

Крім того, 58 закладів є єдиними ліцеями у своїх громадах (із наповнюваністю від 45 до 116 учнів), що дозволяє перевірити спроможність таких закладів забезпечувати повноцінну профільну освіту.

Окрему увагу приділено мовному різноманіттю: 4 заклади здійснюють навчання мовами національних меншин (із наповнюваністю від 60 до 140 учнів на паралелі), що забезпечує врахування специфіки освітнього процесу в таких громадах.

Таким чином, сформований пілот є збалансованим і дозволяє протестувати різні моделі функціонування академічних ліцеїв - від великих міських до малих сільських і гірських, а також у різних організаційних умовах. Це створює підґрунтя для прийняття виважених рішень перед масштабуванням реформи на національному рівні.

Пілотування передбачає комплексну роботу за ключовими напрямками, що визначають спроможність системи до переходу на трирічну профільну школу, зокрема у частині інфраструктури, кадрового забезпечення, нового змісту освіти, управлінських практик, моніторингу результатів та комунікації із зацікавленими сторонами.

Реалізація пілоту структурована за логікою послідовних етапів, кожен з яких має чітке функціональне призначення та прив'язаний до відповідного навчального року.

Упродовж 2026 року здійснюється підготовчий етап (лютий-серпень), спрямований на формування базових передумов для запуску пілоту. На цьому етапі завершено формування мережі пілотних закладів освіти, проведено первинну оцінку їх спроможності за ключовими параметрами (кадровими, інфраструктурними та управлінськими) (березень), а також розпочато системну роботу з підготовки педагогічних працівників (у т.ч. кар'єрних радників) і керівників закладів освіти до роботи в нових умовах (квітень-травень).

Паралельно забезпечується підготовка до впровадження нового змісту освіти, зокрема через опрацювання типових освітніх програм, модельних навчальних програм та підходів до формування індивідуальних освітніх траєкторій учнів (квітень-травень). Важливою складовою цього етапу є також запуск системи моніторингу пілоту, що передбачає визначення індикаторів,

інструментів збору даних та процедур оцінювання (червень-серпень), проведення вхідного діагностування та аналізу готовності закладів освіти до старту пілотування (вересень), а також розгортання комунікаційної роботи з громадами, закладами освіти, педагогами та батьками щодо суті та очікуваних результатів реформи (впродовж 2026 р.).

У 2026-2027 навчальному році розпочинається перший цикл безпосереднього пілотування, який охоплює 10 класи закладів освіти. На цьому етапі відбувається впровадження освітнього процесу відповідно до Державного стандарту профільної середньої освіти, апробуються навчальні плани та профілі навчання, а також відпрацьовуються механізми вибору учнями навчальних предметів і курсів. Одночасно здійснюється практичне тестування нових моделей організації освітнього процесу, включаючи формування груп змінного складу, міжкласну та міжшкільну взаємодію, а також різні формати використання освітніх ресурсів. Особлива увага приділяється професійному розвитку педагогічних працівників, зокрема через запровадження механізму фінансування підвищення кваліфікації за принципом «гроші ходять за вчителем», що дозволяє забезпечити гнучкість і адресність навчання. Упродовж усього року здійснюється регулярний моніторинг ходу пілоту, аналізуються перші результати та забезпечується методичний і організаційний супровід закладів освіти.

У 2027-2028 навчальному році пілотування переходить у фазу розширення та поглиблення, охоплюючи вже 10-11 класи. На цьому етапі відбувається масштабування напрацьованих рішень, а також їх доопрацювання з урахуванням результатів першого року впровадження. Удосконалюються підходи до оцінювання навчальних досягнень учнів, посилюється роль профорієнтації та кар'єрного консультування, розширюється варіативна складова освітніх програм. Водночас триває робота з дооснащення закладів освіти та розвитку інфраструктури, необхідної для забезпечення якісної профільної освіти. Значна увага приділяється формуванню ефективних моделей співпраці між закладами освіти, зокрема в частині спільного використання ресурсів і організації освітнього процесу.

Завершальний етап пілотування у 2028-2029 навчальному році охоплює повний цикл навчання у 10-12 класах і передбачає комплексну оцінку ефективності впровадженої моделі профільної середньої освіти. На цьому етапі здійснюється узагальнення результатів пілоту, аналіз досягнутих показників, виявлення системних бар'єрів і факторів успіху. Отримані результати стають підґрунтям для коригування управлінських рішень щодо реалізації реформи, а також для внесення змін до нормативно-правової бази. Паралельно формуються практичні рекомендації для органів місцевого самоврядування щодо розвитку мережі академічних ліцеїв та забезпечення їх спроможності функціонувати в новій моделі.

У процесі підготовки до впровадження реформи профільної середньої освіти виявлено низку ключових питань, що потребують координації та підтримки на різних рівнях. Частина територіальних громад ще не закінчили формування мережі закладів освіти, і тому обговорюється можливість дозволити

учням 9-х і 10-х класів завершувати навчання у своїх школах, навіть якщо такі заклади будуть реорганізовані в гімназії.

На думку МОН України, це може суттєво ускладнити реалізацію реформи, створити управлінську невизначеність і негативно вплинути на кадрову та фінансову стабільність закладів освіти. У окремих випадках це також може позначитися на оплаті праці педагогів у вже сформованих академічних ліцеях, куди не прийдуть учні. МОН України готове забезпечити розроблення механізмів для практичної реалізації таких рішень, щоб гарантувати безперервний комфортний освітній процес для учнів.

При цьому МОН України наполягає, що зазначені норми мають застосовуватися виключно для тих громад, які не підготувалися до впровадження реформи старшої профільної школи.

Питання організації пансіонів для учнів потребує активної ініціативи народних депутатів та їх готовності підтримати виділення окремої субвенції на рівні державного бюджету, що дозволить забезпечити належні умови проживання учнів, сприяти реалізації профільної освіти в академічних ліцеях та гарантувати безперервність освітнього процесу для всіх учнів.

МОН України повідомило, що не є відповідальним органом у сфері будівництва та ремонту автомобільних доріг. Зазначені питання належать до компетенції центральних органів виконавчої влади, зокрема Міністерства розвитку громад та територій України, а також місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування. Водночас МОН України взаємодіє з профільним Міністерством та Кабінетом Міністрів України щодо пріоритезації ремонтних робіт на дорогах, що забезпечують підвезення учнів до закладів освіти, з можливим залученням підтримки народних депутатів.

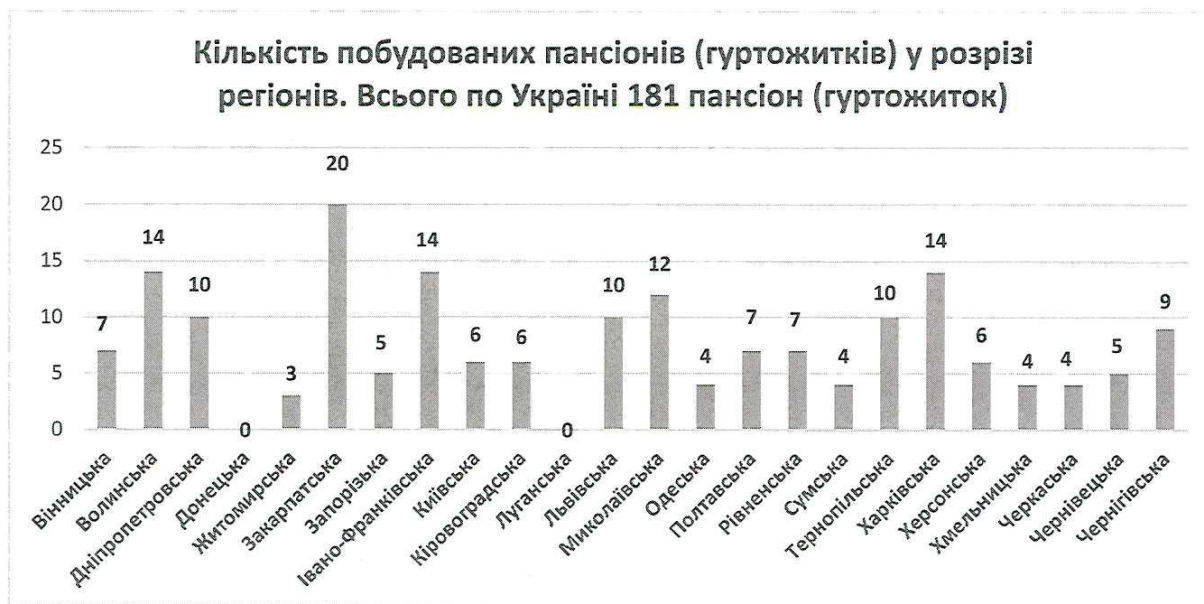
Важливо відзначити загальну підтримку реформи профільної середньої освіти. Комплексний і масштабний характер реформи вимагає скоординованих дій усіх зацікавлених сторін, зокрема центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування та народних депутатів.

Спільні зусилля дозволять забезпечити стабільність, ефективність і належну якість реалізації реформи та гарантувати учням безперервний і сучасний освітній процес.

Комітетом додатково було проаналізовано надану МОН України (додатки до листа МОН України від 03.04.2026 № 1/6791-26) інформацію щодо стану підготовки реформи старшої профільної школи (у розрізі регіонів).

Щодо мережі пансіонів (гуртожитків)

Аналіз показав, що всього в Україні налічується **181 пансіон**, загальною місткістю – **17 690 місць**. З них у міській місцевості – **107 пансіонів**, у сільській – **74 пансіони** (у тому числі **16 пансіонів** у гірській місцевості).

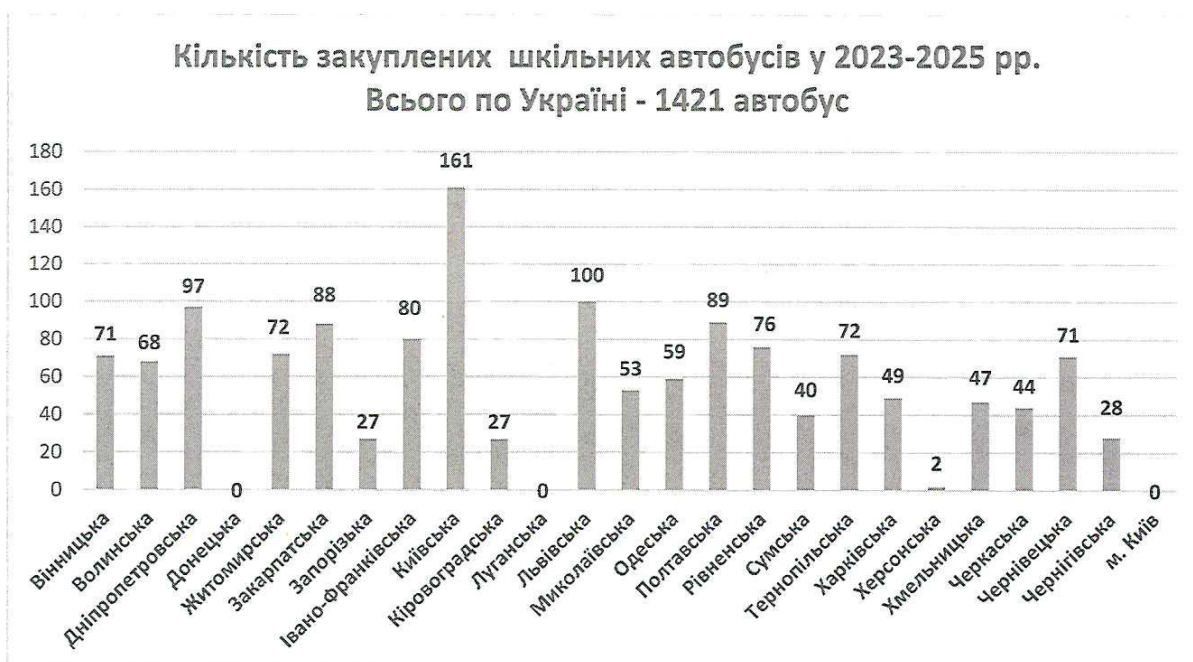

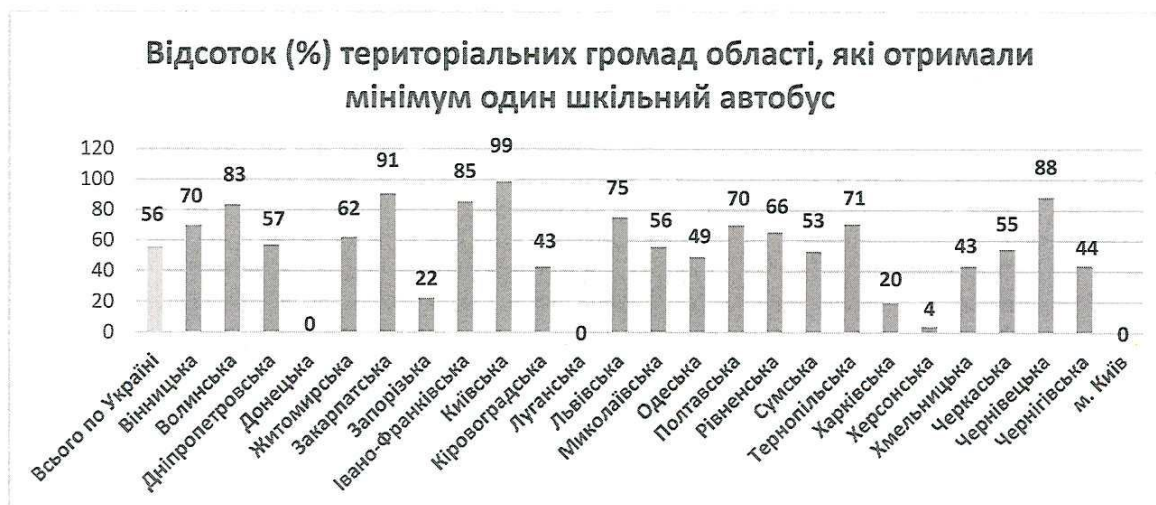
При цьому:

- потребують ремонту - **138 пансіонів** (76,2% від загальної кількості);
- прогнозована потреба у будівництві - **56 пансіонів**, із додатковою потребою у місцях - **4 080 місць**. З них: у сільській місцевості – **24 пансіони** (у тому числі **20 пансіонів** у гірській місцевості), у міській місцевості – **32 пансіони**;
- кількість громад, в яких є потреба у будівництві пансіонів – **51 ТГ**.

Щодо забезпечення шкільними автобусами

Протягом 2023-2025 рр. було придбано **1 421 автобус**, з них спеціально обладнаних автобусів – **460 од.** на загальну суму **4 264 458,98 грн**. З них було виділено з державного бюджету - **3,6 млрд грн** (використано **3,5 млрд грн**), з місцевого бюджету на умовах співфінансування – **1 640 185, 29 грн**.

Комітет звертає увагу, що відповідно до наданої Міністерством освіти і науки України інформації (посилання у листі МОН України від 03.04.2026 № 1/6791-26) неможливо здійснити аналіз щодо додаткової потреби у шкільних автобусах (у розрізі територіальних громад), оскільки інформацію надано не у повному обсязі.

Щодо мережі академічних ліцеїв

За інформацією МОН України, станом на 31 березня 2026 року **23 області** затвердили плани мережі закладів загальної середньої освіти (далі – ЗЗСО), *крім Івано-Франківської області та м. Києва*. Всього по Україні **837 територіальних громад (60% від загальної кількості)** затвердили плани мережі ЗЗСО, ще **452 територіальні громади (31%)** перебувають на стадії розробки та затвердження. Інформація щодо інших **139 територіальних громад (близько 10%)** відсутня.

Комітет звертає увагу, що відповідно до наданої Міністерством освіти і науки України інформації (посилання у листі МОН України від 03.04.2026 № 1/6791-26) не можливо здійснити аналіз щодо кількості ліцеїв без структурних підрозділів та ліцеїв зі структурними підрозділами («гімназія», «початкова школа») (у розрізі територіальних громад), оскільки інформацію надано не у повному обсязі.

Під час засідання Комітету 22 квітня 2025 року було розглянуто стан та проблемні питання впровадження реформи старшої профільної школи за професійним спрямуванням у закладах професійної та фахової передвищої освіти.

Під час обговорення основну увагу приділено питанням формування ефективної мережі закладів, що забезпечують здобуття профільної середньої освіти за професійним спрямуванням, фінансового забезпечення функціонування та розвитку таких закладів, а також оновлення змісту профільної середньої освіти за професійним спрямуванням тощо.

Народний депутат України О. Коваль під час обговорення зауважила, що Законом України «Про освіту» передбачено дві траєкторії навчання у старшій профільній школі - академічну та професійну. Водночас заклади професійної та фахової передвищої освіти, що забезпечують здобуття профільної середньої освіти за професійним спрямуванням, фактично залишаються поза архітектури старшої профільної школи і не сприймаються як рівноцінний вибір траєкторії навчання у старшій профільній школі. У зв'язку з цим порушено питання щодо формування цілісної мережі старшої профільної школи, забезпечення доступності до закладів професійної освіти, зокрема організації підвезення здобувачів освіти, створення умов проживання (пансіонів) та інших необхідних інфраструктурних рішень, а також посилення комунікації Міністерства освіти і науки України з громадами та освітянською спільнотою щодо впровадження реформи старшої профільної школи.

Враховуючи вищезазначене, Комітет констатує:

Стан підготовки до впровадження реформи старшої профільної школи має суттєві системні ризики для своєчасного та ефективного запуску реформи з 1 вересня 2027 року, зокрема через відсутність завершених рішень по мережі, доступності, пансіонах і фінансуванню, а саме:

формування мережі закладів освіти не завершено у значній частині територіальних громад, що створює ризики для своєчасного запуску профільної школи;

існує дефіцит повної та деталізованої інформації щодо ключових параметрів реформи (потреби у шкільних автобусах, структура мережі ліцеїв тощо), що ускладнює планування та прийняття управлінських рішень;

забезпечення підвезення учнів і педагогічних працівників залишається проблемним, зокрема через обмеженість наявного парку автобусів та нерегульованість питання використання транспорту, отриманого за кошти міжнародної допомоги;

питання створення та функціонування пансіонів (гуртожитків) для учнів є недостатньо врегульованим, зокрема відсутні чіткі механізми фінансування та значна частина наявної інфраструктури потребує модернізації;

нормативно-правове забезпечення реформи залишається неповним, зокрема відсутні окремі підзаконні акти та чіткі механізми реалізації окремих її компонентів;

окремі територіальні громади, зокрема ті, що постраждали внаслідок бойових дій, потребують спеціальних підходів до впровадження реформи.

З огляду на викладене, Комітет вважає за доцільне звернути увагу на:

завершення формування спроможної мережі закладів освіти з урахуванням демографічних та безпекових чинників;

впровадження гнучких підходів до реалізації реформи для громад із різними умовами (малонаселені, прифронтові, такі, що зазнали руйнувань);

забезпечення належного рівня фінансування реформи, зокрема у частині підвезення учнів та розвитку інфраструктури;

розроблення та впровадження механізмів створення і функціонування пансіонів для учнів;

врегулювання питання використання шкільних автобусів, придбаних за кошти міжнародної фінансової допомоги;

прискорення розроблення та прийняття необхідних нормативно-правових актів;

забезпечення формування повної та достовірної аналітичної інформації для прийняття управлінських рішень;

посилення координації між центральними органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування;

посилення міжвідомчої координації щодо розвитку дорожньої інфраструктури, необхідної для забезпечення підвезення учнів.

Заслухавши інформацію заступника Міністра освіти і науки України з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації Завгороднього Д.В., заступника Міністра освіти і науки України Н. Кузьмичової, Голови Комітету С. Бабака та широко обговоривши це питання, **Комітет Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій вирішив:**

1. Інформацію заступника Міністра освіти і науки України з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації Завгороднього Д.В. та заступника Міністра освіти і науки України Н. Кузьмичової щодо стану підготовки реформи старшої профільної школи: проблемні аспекти та шляхи їх врегулювання взяти до відома.

2. Рекомендувати Кабінету Міністрів України:

2.1. Вирішити питання щодо забезпечення шкільними автобусами територіальні громади для організації підвезення учнів та педагогічних працівників до закладів освіти, зокрема шляхом спрощення на період дії воєнного стану в Україні процедур реєстрації та експлуатації шкільних автобусів та мікроавтобусів, у тому числі іноземного виробництва, придбаних за кошти міжнародної фінансової допомоги (спонсорів), що передані або будуть передані закладам освіти у якості гуманітарної допомоги.

2.2. Розробити та затвердити міжвідомчий план забезпечення доступності профільної середньої освіти, що охоплюватиме питання підвезення, розвитку дорожньої інфраструктури, створення та функціонування пансіонів, та враховує спеціальні підходи для громад, які перебувають у складних безпекових або демографічних умовах.

2.3. Разом із Міністерством освіти і науки України та Міністерством фінансів України розробити та подати фінансову модель функціонування мережі академічних ліцеїв із 1 вересня 2027 року.

2.4. Опрацювати питання запровадження окремого інструменту державної підтримки для створення та модернізації пансіонів (гуртожитків) для учнів.

2.5. Вжити заходи з метою забезпечення прямого спрямування коштів субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на реалізацію публічного інвестиційного проекту на безперешкодний доступ до якісної освіти - шкільні автобуси безпосередньо бюджетам територіальних громад, без проміжного розподілу на рівні обласних бюджетів, з метою підвищення оперативності, прозорості та ефективності використання бюджетних коштів.

3. Рекомендувати Міністерству освіти і науки України:

3.1. У місячний термін:

3.1.1. Опрацювати питання внесення змін до Порядку та умов надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на реалізацію публічного інвестиційного проекту на безперешкодний доступ до якісної освіти - шкільні автобуси, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28 квітня 2023 р. № 418 (із відповідним змінами), зокрема в частині:

- перегляду та уточнення пріоритетності спрямування коштів субвенції, передбачивши їх першочергове спрямування на забезпечення потреб спеціальних закладів освіти, у другу чергу - реорганізованих закладів освіти, у третю - профільних ліцеїв, з метою забезпечення гарантованого та безпечного підвезення дітей, які потребують особливої освітньої підтримки, створення належних умов доступу до якісної освіти в умовах реорганізації мережі закладів освіти, а також раціонального та соціально справедливого розподілу бюджетних коштів відповідно до нагальності потреб;

- запровадження механізму прямого спрямування коштів субвенції безпосередньо бюджетам територіальних громад, без проміжного розподілу на рівні обласних бюджетів, з метою підвищення оперативності, прозорості та ефективності використання бюджетних коштів.

За результатами поінформувати Комітет Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій про прийняті рішення та вжиті заходи.

3.1.2. Надати до Комітету:

- перелік неврегульованих нормативно-правових актів і управлінських рішень, необхідних для запуску реформи старшої профільної школи, із визначенням строків їх підготовки та прийняття;

- модель управління ризиками, у тому числі фінансовими, які можуть виникнути з 01 вересня 2026 року у зв'язку з несформованістю мережі закладів загальної середньої освіти;

- фінансування закладів освіти у перехідний період після 1 вересня 2027 року з метою забезпечення стабільності функціонування системи освіти та недопущення управлінської, кадрової та фінансової невизначеності;

- актуалізовану інформацію щодо додаткової потреби у шкільних автобусах, у тому числі для забезпечення підвезення учнів та педагогічних працівників реорганізованих закладів загальної середньої освіти (у розрізі територіальних громад);

- кількості академічних ліцеїв без структурних підрозділів (10-12 класи) та ліцеїв зі структурними підрозділами (гімназія (5-9 класи) або гімназія та початкова школа (1-9 класи) (у розрізі територіальних громад).

3.1.3. Забезпечити розроблення, подання та/або затвердження нормативно-правових актів, необхідних для впровадження реформи старшої профільної школи, зокрема щодо механізмів фінансування академічних ліцеїв, у яких навчатимуться учні з різних територіальних громад, організації та функціонування пансіонів (гуртожитків), а також оновлення положення про академічний ліцей.

3.1.4. У межах впровадження реформи профільної середньої освіти забезпечити проведення пілотування старшої профільної школи на базі професійних ліцеїв.

3.1.5. Забезпечити координацію між Міністерством освіти і науки України та Міністерством розвитку громад та територій України задля пріоритизації розвитку дорожньої інфраструктури, необхідної для підвезення учнів та педагогічних працівників.

3.1.6. Опрацювати механізм пришвидшення процесу передачі цілісних майнових комплексів державних закладів професійної освіти у комунальну власність міст-обласних центрів. За результатами поінформувати Комітет Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій про прийняті рішення та вжиті заходи.

3.2. До 1 травня 2026 року надати до Комітету:

3.2.1. Інформацію щодо:

- як буде відбуватися зарахування дітей до 10 класу (за результатами іспиту, тестування тощо);

- кількості дітей, які вступають до закладів професійної освіти (в розрізі років за 2022 – 2025 роки та регіонів) та прогностичних показників вступу до закладів професійної освіти;

- проблемних питань вступу до закладів вищої освіти у 2029 році, зокрема відсутності набору для вступу на навчання до закладів вищої освіти, шляхів мінімізації ризиків, а також надати опис моделі функціонування вищої освіти за цих умов та прогностичні розрахунки фінансового забезпечення закладів вищої освіти.

3.2.2. Відповіді на такі питання:

- Чи всі заклади професійної та фахової передвищої освіти увійдуть до мережі старшої профільної освіти, що будуть забезпечувати здобуття профільної середньої освіти професійного спрямування?

- Якщо ні, то які критерії включення закладів професійної та фахової передвищої освіти до мережі старшої профільної освіти; як фінансуватиметься навчання учнів у професійних закладах освіти, які не увійдуть до мережі старшої профільної освіти, та чи матимуть такі заклади право здійснювати набір після 9 класу?

- Чи передбачено обов'язкову багатопрофільність закладу професійної освіти для забезпечення реального вибору учнями освітньої траєкторії?

- Яким чином буде забезпечено територіальну доступність здобуття освіти за професійним профілем, зокрема в частині організації підвезення учнів, та чи поширюватимуться відповідні механізми державної підтримки (у т.ч. субвенції на шкільні автобуси) на здобувачів, які після 9 класу обирають професійний профіль?

- Яким чином буде врегульовано питання фінансування здобуття профільної середньої освіти у закладах фахової передвищої освіти, що входять до структури університетів?

3.3. У термін до 1 червня 2026 року надати до Комітету:

- верифіковану карту мережі закладів освіти для здобуття профільної середньої освіти (академічного та професійного спрямування) (у розрізі областей і територіальних громад із зазначенням кількості академічних ліцеїв та закладів професійної освіти, закладів фахової передвищої освіти, які входять до мережі старшої профільної школи), з окремим розрахунком потреби у шкільних автобусах, маршрутах і часу доїзду, з урахуванням моделі мережі закладів освіти, що функціонуватиме з 1 вересня 2027 року.

3.4. У термін до 1 липня 2026 року надати до Комітету:

- результати аудиту пансіонів (гуртожитків), зокрема щодо їх фактичного стану, потреб у ремонті та модернізації, орієнтовної вартості приведення до належного функціонального стану, а також визначення територій, де без пансіонів неможливо забезпечити доступність освіти;

- інформацію щодо реальної потреби територіальних громад у будівництві та капітальному ремонті укріплень академічних ліцеїв.

4. Рекомендувати Українському центру оцінювання якості освіти:

4.1. Надати Комітету інформацію щодо стану готовності проведення у 2027 році державної підсумкової атестації у формі зовнішнього незалежного оцінювання, результати якої можуть використовуватися для зарахування осіб, які завершать здобуття базової освіти, до ліцеїв та інших закладів освіти, що забезпечують здобуття профільної середньої освіти.

5. Контроль за виконанням Рішення покласти на Голову Комітету С. Бабака.

Голова Комітету

Сергій БАБАК